

Predmet C-518/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

10. kolovoza 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

27. srpnja 2023.

Tužitelj i podnositelj revizije:Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Tuženik i druga stranka u revizijskom postupku:**

NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH

Predmet glavnog postupkaZaštita potrošača – Oglašavanje – Cijena električne energije – Direktiva
2005/29/EZ – Članak 7. stavak 1. i članak 7. stavak 4. točka (c) – Informacija o
načinu na koji se cijena izračunava**Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku**

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanjeTrebaju li informacije koju trgovac treba pružiti u skladu s člankom 7. stavkom 1. i
člankom 7. stavkom 4. točkom (c) Direktive 2005/29/EZ i koja se odnosi na način
na koji se cijena izračunava prilikom određivanja cijene koja ovisi o potrošnji biti
takva da potrošač može samostalno izračunati cijenu na temelju informacije ako
zna kolika je njegova potrošnja?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL 2005., L 149, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 101. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.), osobito članak 7. stavak 1. i članak 7. stavak 4. točka (c)

Navedene odredbe nacionalnog prava

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Zakon o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja, u daljnjem tekstu: UWG), osobito članak 5.a stavak 1. i članak 5.b stavak 1. točka 3.

Sažet prikaz činjenica i postupka

- 1 Tužitelj je krovna organizacija 16 udruga za zaštitu potrošača u Njemačkoj. Tuženik je opskrbljivač energije koji djeluje u cijeloj Njemačkoj i opskrbljuje električnom energijom privatna kućanstva, uključujući kupce koji kupuju električnu energiju za grijanje na termoakumulacijske peći. Tijekom sati isporuke električne energije noću tuženik nudi svoju električnu energiju za te kupce po nižoj tarifi. Ona je povoljnija od više tarife koja se primjenjuje tijekom ostalih sati. Kupci s termoakumulacijskim pećima upotrebljavaju električnu energiju po nižoj tarifi za napajanje svojih peći.
- 2 Ovisno o lokalnim uvjetima, u slučaju tih kupaca potrošnja električne energije za grijanje i električne energije koja se ne upotrebljava za grijanje mjeri se zasebno ili zajedno. U slučaju zajedničkog mjerenja upotrebljava se dvotarifno brojilo s dvama brojačima. Jedan brojač služi za mjerenje potrošnje električne energije tijekom sati isporuke električne energije po nižoj tarifi, a drugi za mjerenje potrošnje električne energije tijekom ostalih sati po višoj tarifi. Međutim, tijekom razdoblja primjene niže tarife osim električne energije za grijanje stvara se i električna energija koja se ne upotrebljava za grijanje i koja se ne može zasebno mjeriti. Stoga neki operatori distribucijskog sustava opskrbljivačima električne energije određuju takozvanu kompenzacijsku količinu na temelju koje se dio potrošnje električne energije izmjeren po nižoj tarifi paušalno obračunava po višoj tarifi. Kompenzacijsku količinu koju određuju operatori sustava tuženik prenosi na svoje kupce. Lokalni operator sustava u tuženikovu sjedištu tuženiku određuje kompenzacijsku količinu od 25 %.
- 3 U svojim općim uvjetima poslovanja, koje kupac treba potvrditi klikom u okviru postupka narudžbe na internetu, tuženik ističe da lokalni operator sustava određuje sate isporuke električne energije i kompenzacijsku količinu. Osim toga, pruža

informacije o satima isporuke električne energije i razdoblju primjene niže tarife koje je odredio lokalni operator sustava u tuženikovu sjedištu te navodi da kompenzacijska količina koju je odredio iznosi 25 %.

- 4 Tuženik nudi na svojoj internetskoj stranici tarifni kalkulator za svoje tarife električne energije koji mogu upotrebljavati i kupci koji kupuju električnu energiju za grijanje te imaju dvotarifno brojilo. U tarifni kalkulator trebaju unijeti svoj poštanski broj te količinu potrošnje po višoj i nižoj tarifi. Po završetku postupka kupci dobivaju tarifnu ponudu koju mogu prihvatiti.
- 5 Tužitelj osporava tarifne prijedloge koje tuženik generira svojim tarifnim kalkulatorom. Ukupna prikazana cijena preniska je jer se ne uzima u obzir kompenzacijska količina.
- 6 Tužitelj je zahtijevao da se tuženiku naloži, među ostalim, da prestane oglašavati odnosno dopuštati oglašavanje ponude električne energije za grijanje a da pritom u cijelom postupku narudžbe prilikom izračuna električne energije za grijanje potrošača jasno ne informira o konkretnoj kompenzacijskoj količini u slučaju zajedničkog mjerenja električne energije za grijanje i kućanstvo s pomoću dvotarifnog brojila odnosno da dopušta da se potrošača ne informira o tome (u daljnjem tekstu: zahtjev za prestanak oglašavanja).
- 7 Zahtjevom za prestanak oglašavanja tužitelj osporava tuženikovo oglašavanje ponude električne energije za grijanje na njegovoj internetskoj stranici a da „prilikom izračuna električne energije za grijanje potrošača jasno ne informira o konkretnoj kompenzacijskoj količini”. Ni u jednom dijelu postupka narudžbe ne navodi se informacija o postotku kompenzacijske količine koji se primjenjuje. Samo se u tuženikovim općim uvjetima poslovanja navodi informacija o paušalnom postotku kompenzacije između niže i više tarife koji iznosi 25 %. U okviru postupka narudžbe koji uključuje upotrebu tarifnog kalkulatora tuženik ne informira potrošača o postotku kompenzacijske količine za konkretni poštanski broj koji je kupac upisao, a koji je odredio operator sustava i koji tuženik prenosi na kupca.
- 8 Zemeljski sud odbio je tužbu. Visoki zemaljski sud odbio je žalbu koju je tužitelj podnio protiv toga.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 9 Zahtjev za prestanak oglašavanja treba prihvatiti ako informacija koju tuženik treba pružiti u skladu s člankom 5.a stavkom 1. i člankom 5.b stavkom 1. točkom 3. UWG-a (članak 7. stavak 1. i članak 7. stavak 4. točka (c) Direktive 2005/29) i koja se odnosi na način na koji se izračunava cijena treba sadržavati postotak kompenzacijske količine koji se primjenjuje na određenog kupca kao „bitnu informaciju”.

- 10 U skladu s člankom 5.a stavkom 1. UWG-a nepoštene radnje obuhvaćaju svako dovođenje u zabludu potrošača ili nekog drugog sudionika na tržištu na način da mu se izostavi bitna informacija (točka 1.) koja je potrošaču ili nekom drugom sudioniku na tržištu ovisno o okolnostima potrebna kako bi donio informiranu odluku o poslu, a (točka 2.) izostavljanje te informacije potrošača ili nekog drugog sudionika na tržištu može navesti na donošenje odluke o poslu koju inače ne bi donio. U skladu s člankom 5.a stavkom 3. UWG-a, prilikom ocjene jesu li izostavljene bitne informacije treba uzeti u obzir (točka 1.) prostorna ili vremenska ograničenja uzrokovana komunikacijskim sredstvom odabranim za poslovnu praksu i (točka 2.) sve mjere koje poduzetnik poduzima kako bi potrošaču ili nekom drugom sudioniku na tržištu omogućio pristup informacijama na način koji ne uključuje komunikacijsko sredstvo odabrano za poslovnu praksu. Tim odredbama prenesen je članak 7. stavci 1. do 3. u vezi s člankom 2. točkom (k) Direktive 2005/29.
- 11 U članku 5.b stavku 1. UWG-a navode se informacije koje se, ako već nisu očite iz konteksta, smatraju bitnima u smislu članka 5.a stavka 1. UWG-a u slučaju kad se roba ili usluge nude uz navođenje njihovih obilježja i cijene na način koji je prikladan za korišteno komunikacijsko sredstvo, tako da prosječni potrošač može sklopiti posao. Tom se odredbom prenosi članak 7. stavak 4. u vezi s člankom 2. točkom (i) Direktive 2005/29. Te informacije uključuju, u skladu s člankom 5.b stavkom 1. točkom 3. UWG-a, ukupnu cijenu ili način na koji se cijena izračunava ako se zbog prirode proizvoda ili usluge ona ne može unaprijed izračunati, kao i, ako je primjereno, sve dodatne troškove otpreme, dostave ili poštanske troškove odnosno ako ih nije moguće unaprijed izračunati, činjenicu da ti dodatni troškovi mogu biti plativi. Ta se odredba temelji na članku 7. stavku 4. točki (c) Direktive 2005/29.
- 12 Isporuka električne energije koju tuženik oglašava potrošačima nudi se, u skladu s člankom 5.b stavkom 1. UWG-a, na način da prosječni potrošač može sklopiti posao.
- 13 Umjesto pojma „pozivanje na kupnju” koji se upotrebljava u toj direktivi, njemački zakonodavac odabrao je prilikom prenošenja članka 7. stavka 4. Direktive 2005/29 parafrazu da se roba ili usluge nude na način da se prosječnom potrošaču omogućuje sklapanje posla. Prema tumačenju članka 5.b stavka 1. UWG-a u skladu s direktivom koje je potrebno u tom pogledu, za ponudu u smislu te odredbe dovoljno je da postoji pozivanje na kupnju u smislu članka 7. stavka 4. Direktive 2005/29. Prema sudskoj praksi Suda, to je slučaj ako je potrošač dovoljno informiran o proizvodu koji se oglašava i o njegovoj cijeni kako bi mogao donijeti odluku o poslu a da nije potrebno da tržišno komuniciranje treba i omogućavati kupnju proizvoda ili da je ono pak povezano s takvom mogućnošću (vidjeti presudu od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 33.). U skladu s člankom 2. točkom (k) Direktive 2005/29 (članak 2. stavak 1. točka 1. UWG-a) odluka o poslu svaka je odluka koju donosi potrošač, a tiče se načina i uvjeta kupnje, a taj pojam prema sudskoj praksi Suda obuhvaća i odluke koje su neposredno vezane s time, a to su one o ulasku u trgovinu (vidjeti presudu

od 19. prosinca 2013., Trento Sviluppo i Centrale Adriatica, C-281/12, EU:C:2013:859, t. 36.) i, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, o pristupu internetskom portalu za prodaju.

- 14 Tuženikovo oglašavanje koje se osporava predstavlja pozivanje na kupnju i stoga ponudu u smislu članka 5.b stavka 1. UWG-a. Prilikom upotrebe tuženikova tarifnog kalkulatora potrošač dobiva bitne podatke koji su mu potrebni kako bi mogao donijeti odluku o poslu u pogledu sklapanja ugovora o isporuci električne energije s tuženikom. Na temelju rezultata izračuna tarife tuženikova internetska stranica potrošaču čak omogućuje da s njim izravno sklopi ugovor o isporuci električne energije. Budući da relevantnu odluku o poslu treba donijeti već na početku postupka narudžbe, informacija o kompenzacijskoj količini u tuženikovim općim uvjetima poslovanja o kojoj obavještava potrošača u okviru tog postupka narudžbe nije prikladna za ispunjenje njegove obveze informiranja već zbog vremenskih razloga.
- 15 Stoga tuženik u spornom slučaju načelno već pozivanjem na kupnju treba pružiti informaciju o načinu na koji se cijena izračunava u skladu s člankom 7. stavkom 1. i člankom 7. stavkom 4. točkom (c) Direktive 2005/29 (članak 5.a stavak 1. i članak 5.b stavak 1. točka 3. UWG-a).
- 16 (Ukupna) cijena koju treba platiti za isporuku električne energije ne može se unaprijed izračunati zbog prirode proizvoda jer taj proizvod ovisi o stvarno potrošenoj količini električne energije. Stvarno potrošena količina električne energije može odstupati od količine električne energije koju potrošač unosi u tuženikov tarifni kalkulator.
- 17 U spornom slučaju postavlja se dvojbena pitanje o tome treba li informacija koju treba pružiti u skladu s člankom 7. stavkom 1. i člankom 7. stavkom 4. točkom (c) Direktive 2005/29 (članak 5.a stavak 1. i članak 5.b stavak 1. točka 3. UWG-a) i koja se odnosi na način na koji se cijena izračunava prilikom određivanja cijene koja ovisi o potrošnji biti takva da kupac može samostalno izračunati cijenu na temelju informacije ako zna kolika je njegova potrošnja.
- 18 Prema sudskoj praksi Suda, način na koji se cijena izračunava obuhvaća pojedinosti izračuna konačne cijene i eventualne dodatne troškove ili informaciju o tome da mogu biti plativi dodatni troškovi (vidjeti presudu od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 65.). Nacionalni sud u tom pogledu treba ispitati sprečava li izostavljanje pojedinosti o izračunu konačne cijene potrošača da donese informiranu odluku o poslu i navodi li ga stoga na donošenje odluke o poslu koju inače ne bi donio. Osim toga, taj sud treba uzeti u obzir ograničenja korištenog sredstva priopćavanja, prirodu i obilježja proizvoda, kao i druge mjere koje je trgovac stvarno poduzeo kako bi potrošaču pružio informacije (vidjeti presude od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 65. do 72. i od 26. listopada 2016., Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, t. 58. i t. 62. do 64.).

- 19 Potrošaču je potreban podatak o konkretnom postotku kompenzacijske količine kako bi mogao donijeti informiranu odluku, a izostavljanje tog podatka može ga navesti na donošenje odluke o poslu koju inače ne bi donio.
- 20 Uvjeti iz članka 5.a stavka 1. točaka 1. i 2. UWG-a (članak 7. stavak 1. Direktive 2005/29), koji se odnose na to da je potrošaču potrebna informacija koja mu je izostavljena da bi u danim okolnostima donio informiranu odluku i da izostavljanje te informacije potrošača može navesti na donošenje odluke o poslu koju inače ne bi donio, predstavljaju posebne uvjete koje treba zasebno razmotriti.
- 21 Neki operatori distribucijskog sustava opskrbljivačima električne energije određuju kompenzacijsku količinu. U skladu s tim, postotak kompenzacijske količine ovisi o odluci operatora sustava. Osim toga, u revizijskom postupku valja se u korist tužitelja pozvati na njegov sporni argument u skladu s kojim ne prenose svi dobavljači električne energije na kupce kompenzacijsku količinu koju je odredio operator sustava. U skladu s tim, u spornom slučaju ispunjeni su i drugi uvjeti iz članka 5.a stavka 1. točaka 1. i 2. UWG-a jer tek postotak kompenzacijske količine koju je tuženik uključio u izračun cijene omogućuje usporedbu tuženikove ponude s ponudom drugih dobavljača električne energije. Usto, to vrijedi čak i ako svi dobavljači električne energije na isti način na kupce prenose kompenzacijsku količinu koju je odredio operator sustava jer mogu postojati dvije konkurentne ponude od kojih jedna sadržava povoljniju cijenu po nižoj tarifi, a druga povoljniju cijenu po višoj tarifi. Ponuda koja je povoljnija za potrošača u tom slučaju ovisi (i) o postotku kompenzacijske količine.
- 22 Nije utvrđeno niti očito da se na tuženika koji se oglašava na svojoj internetskoj stranici i pritom nudi tarifni kalkulator primjenjuju ograničenja zbog sredstva priopćavanja kojim se koristi.
- 23 U spornom slučaju postavlja se dvojbeno pitanje o tome kako treba tumačiti izraz „način na koji se cijena izračunava” u smislu članka 7. stavka 1. i članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29 (članak 5.a stavak 1. i članak 5.b stavak 1. točka 3. UWG-a). Prethodnim pitanjem valja pojasniti treba li informacija koju treba pružiti trgovac i koja se odnosi na način na koji se cijena izračunava prilikom određivanja cijene koja ovisi o potrošnji biti takva da kupac može samostalno izračunati cijenu na temelju informacije ako zna kolika je njegova potrošnja.
- 24 Tekst „način na koji se cijena izračunava” može se tumačiti na način da je dovoljno da trgovac pruži samo općenite informacije o relevantnim elementima za izračun cijene i o pojedinostima izračuna cijene. Odluka Suda da se obveza informiranja o načinu na koji se cijena izračunava odnosi i na pojedinosti izračuna konačne cijene (vidjeti presudu od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 65.) također se ne protivi takvom tumačenju od samog početka.
- 25 Svrha Direktive 2005/29, a to je da se postigne visok stupanj zaštite potrošača (vidjeti uvodne izjave 5. i 6., kao i članak 1. Direktive 2005/29, te presudu od

26. listopada 2016., Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, t. 25. i 26. te t. 62.), ipak može ići u prilog tomu da informacija treba omogućiti potrošaču da odredi cijenu. Međutim, Direktiva 2005/29 ne sadržava dodatno pojašnjenje izraza „način na koji se cijena izračunava”.

- 26 Pretpostavka da je dovoljna općenita informacija o kompenzacijskoj količini koju treba uzeti u obzir također bi se mogla protiviti regulatornom okviru članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29. U skladu s tim, za dodatne troškove otpreme, dostave ili poštanske troškove koji se ne mogu na razuman način unaprijed izračunati dovoljno je navesti informaciju da ti dodatni troškovi mogu biti plativi. Međutim, taj dio odredbe ne odnosi se na informaciju o načinu na koji se cijena izračunava (vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2015:814, t. 73.). To može značiti da su u tom pogledu potrebne detaljnije informacije. U spornom slučaju nije riječ o dodatnim troškovima, nego o pojedinostima izračuna konačne cijene.
- 27 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev ističe da izostavljanje informacije podrazumijeva da informacija spada u područje poslovanja i odgovornosti poduzetnika ili da je on može dobiti uz razuman napor. Pritom se uzima u obzir okolnost da obveze informiranja ograničavaju slobodu poduzetništva (članak 16. Povelje Europske unije o temeljnim pravima) i stoga trebaju biti proporcionalne. Točno je da članak 7. stavak 3. Direktive 2005/29 sadržava samo odredbe o prostornim i vremenskim ograničenjima uzrokovanim sredstvom priopćavanja kojim se koristi trgovac, ali ne i o dostupnosti ili dobivanju informacije. Ako se taj aspekt ipak u potpunosti zanemari, trgovac bi u takvim slučajevima trebao odustati od takvog oglašavanja u obliku pozivanja na kupnju i upotrijebiti druge oblike oglašavanja. Međutim, žalbeni sud kao sud koji odlučuje o meritumu nije utvrdio da tuženik nije mogao dobiti informaciju o postocima kompenzacijske količine. Točno je da je u presudi povodom žalbe naveo da se tuženiku ne može pružiti informacija o konkretnoj kompenzacijskoj količini, ali nije utvrdio koliki bi napor tuženik trebao uložiti prilikom objedinjavanja postotaka kompenzacijske količine u bazi podataka kad je riječ o postocima koji su mu već poznati, kao i prilikom dopune postotaka koji mu još nisu poznati prikupljanjem informacija od predmetnih operatora distribucijskog sustava te prilikom ažuriranja informacija.